

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В ЦИФРОВУ ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

16 квітня 2025 року

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

**Факультет психології, політології та соціології
Кафедра психології**

*V МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ*

**«ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В ЦИФРОВУ
ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР»**

16 квітня 2025 року

Одеса – 2025

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – **Аракелян М.Р.**, доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений юрист України.

Члени редколегії:

Цільмак О.М. – доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Татьянчиков А.О. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Ю.І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Лісовенко А.Ф. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов В.А. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали представлені в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за їх зміст.

Особистість та суспільство в цифрову еру: психологічний вимір : матеріали V міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 16 квітня 2025 року) / за заг. ред. проф. Аракеляна М.Р. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2025. 160 с.

*ДОПОВІДІ УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗА ТЕМАТИЧНИМИ
НАПРЯМКАМИ*

<i>Абдуллаєва Анна Русланівна, Рєпнова Тетяна Петрівна</i> СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО СТВОРЕННЯ СІМ'Ї.....	39
<i>Аль-Бітар Софія Сафуанівна</i> ВАЖЛИВІСТЬ САМООЦІНКИ ДЛЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я.....	41
<i>Афонін Дмитро Сергійович</i> РОЛЬ ТА МЕХАНІЗМИ ЕМОЦІЙНО-ЕМПАТІЙНОГО КОМПОНЕНТУ В УЯВНОМУ МОДЕЛЮВАННІ ПРИ РЕКОНСТРУКЦІЇ ПОДІЇ ЗЛОЧИНУ...	43
<i>Бакурідзе Ніна Григорівна</i> КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК НЕЙРОПСИХОЛОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ПІСЛЯ ВИБУХОВОЇ ЛЕГКОЇ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВОЇ ТРАВМИ.....	47
<i>Банєва Таїсія Русланівна</i> РОЛЬ СІМ'Ї ТА СОЦІАЛЬНОГО ОТОЧЕННЯ У ПОДОЛАННІ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ.....	49
<i>Божко Єлизавета Андріївна, Рєпнова Тетяна Петрівна</i> ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	52
<i>Виноградова Каріна Володимирівна</i> ПОРУШЕННЯ ОБРОБКИ СЕНСОРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	54
<i>Волошанюк Ольга Олегівна</i> ВИБІР ШЛЯХУ: СВОБОДА ЧИ ОБОВ'ЯЗОК ПЕРЕД СУСПІЛЬСТВОМ?....	57
<i>Геращенко Олександр Сергійович</i> КІБЕРСОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ ПСИХОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ.....	58
<i>Григор'єва Катерина Олексіївна, Рєпнова Тетяна Петрівна</i> ЕМОЦІЙНА НАПРУЖЕНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС.....	61
<i>Гулько Маргарита Олегівна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛІДЕРСТВА У СТУДЕНТСЬКИХ ГРУПАХ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	63

Необхідно також враховувати роль соціальних інститутів – родини, школи, держави. Вони можуть як підтримати особу в її виборі, так і чинити тиск, формуючи стереотипи або жорсткі рамки. Людина, здатна критично мислити, має змогу осмислити ці впливи та зробити вибір, що не суперечить її внутрішнім переконанням і водночас не руйнує зв'язку з оточення [2, с. 110].

Таким чином, вибір шляху – це не лише прояв особистої свободи, а й відповідальний крок, що відображає здатність до усвідомленого життя в суспільстві. Поєднання самореалізації з дотриманням моральних і соціальних принципів є основою для створення зрілої, свідомої особистості.

Лише той вибір, що зроблений із розумінням наслідків і в повазі до інших, можна вважати справжнім. В умовах сучасних викликів надзвичайно важливо навчитися відчувати міру між «хочу» і «повинен», між індивідуальною метою і спільним благом. Саме в цій точці народжується справжня людська свобода – не як вседозволеність, а як відповідальне, свідоме прийняття себе та світу.

Список використаних джерел

1. Берлін Ісая. Чотири есе про свободу / пер. з англ. О. Коваленка. Київ : Основи. 1994. 272 с.
2. Булах І.С. Психологія життєвих криз особистості : навч. посіб. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 110 с
3. Чуйко Г.В., Гуляс І.А., Колтунович Т.А. Екзистенційна психологія: Навчальний посібник. Чернівці : Прут, 2009. 308 с.

Ключові слова: свобода, обов'язок, особистість, самореалізація, суспільство, мораль, відповідальність, вибір, соціальні інститути, філософія, життєвий шлях, цінності, соціальний тиск, критичне мислення, гармонія.

Keywords: freedom, duty, individual, self-realization, society, morality, responsibility, choice, social institutions, philosophy, life path, values, social pressure, critical thinking, harmony.

Геращенко Олександр Сергійович

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології
Національний університет «Одеська юридична академія»*

КІБЕРСОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ ПСИХОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

У ХХІ столітті цифрова трансформація торкнулася всіх сфер суспільного життя, зокрема освіти й психології. Для студентів-психологів цифровий простір став не просто доповненням до традиційного навчання, а повноцінною платформою для розвитку, самоосвіти та професійного зростання. Розуміння та ефективне використання цифрових можливостей є важливим кроком до становлення компетентного спеціаліста [1].

Актуальність теми зумовлена необхідністю адаптації освітнього процесу до нових умов, у яких формуються майбутні психологи. Також розглянуто процес кіберсоціалізації як важливий аспект їхнього професійного становлення в умовах цифрового суспільства [2].

Попри значну кількість психолого-педагогічних досліджень, присвячених використанню інформаційно-комунікаційних технологій у вищій освіті (Р. Гуревич, Н. Морзе, І. Підласий та ін.) [3], соціалізації та міжособистісної взаємодії в онлайн-середовищі (Є. Белінська, В. Гудімов, Т. Келер та ін.) [4], впливу комп'ютерних ігор на розвиток особистості (Ю. Бородянський, О. Войсунський, А. Демільханова та ін.), а також явищу кіберсоціалізації (А. Бежевець, Н. Гнедко, Л. Матвійчук, В. Медведєва та ін.) [2; 7], психологічні особливості кіберсоціалізації студентів, які здобувають фах психолога, досі залишаються недостатньо вивченими. Це свідчить про актуальність подальших досліджень у зазначеному напрямі.

Сучасні студенти-психологи зіштовхуються з новими викликами професійного становлення, які нерозривно пов'язані з цифровою реальністю. Кіберсоціалізація – процес засвоєння соціальних ролей, норм, цінностей і професійних моделей поведінки через цифрове середовище – значно впливає на формування особистості майбутнього фахівця [2; 4]. Особливого значення цей процес набуває в умовах дистанційного навчання, домінування соціальних мереж і онлайн-платформ для фахової комунікації.

Вивчення психологічних аспектів кіберсоціалізації студентів психологічних спеціальностей дозволяє глибше зрозуміти, яким чином цифрове середовище впливає на розвиток емпатії, етичної свідомості, комунікативної компетентності та готовності до професійної діяльності [1; 5].

Можливості цифрового простору для студентів-психологів:

У сучасному світі цифрові технології стрімко проникають у всі сфери життя, і психологія не є винятком. Для студентів-психологів цифровий простір став невід'ємною частиною навчання, наукових досліджень та професійного зростання [3].

Онлайн-курси на таких платформах, як *Coursera*, *Udemy*, *edX* та український *Prometheus*, надають можливість вивчати психологію з провідними викладачами світу [4].

Доступ до баз даних, таких як *Google Scholar*, *PsycINFO*, *JSTOR*, дозволяє студентам працювати з актуальними дослідженнями, читати рецензовані статті та формувати критичне мислення [5].

Багато тестів, шкал і опитувальників адаптовані до цифрового формату. Онлайн-тестування дозволяє швидко зібрати дані, а спеціальні програми допомагають їх проаналізувати [4; 5].

Завдяки інтернету студенти мають змогу брати участь у міжнародних конференціях, семінарах, вебінарах [6].

Сьогодні дедалі більше психологів надають допомогу онлайн. Студенти можуть навчитися етичним стандартам дистанційної роботи, розвинути комунікативні навички та вивчити особливості цифрового супроводу клієнтів [4].

Разом із перевагами цифрового середовища виникають нові психологічні виклики. Студентам важливо розуміти ці явища як у власному досвіді, так і в майбутній професійній практиці, а саме:

1. Деформація комунікативних навичок у спілкуванні через месенджери та соціальні мережі знижує рівень емпатії, ускладнює розпізнавання емоцій та створення глибоких міжособистісних зв'язків [5].

2. Цифрова залежність через надмірне перебування в мережі може спричинити тривожність, синдром FOMO, депресивні стани, порушення сну [4].

3. Подвійна ідентичність при формуванні «віртуального Я» іноді викликає внутрішній конфлікт і погіршення самооцінки, особливо у молоді [1].

4. Кібербулінг як агресія в мережі – серйозна проблема для підлітків і студентів. Майбутні психологи мають знати методи протидії кібернасильству та способи психологічної підтримки постраждалих [2].

5. Освітня адаптація при переході до онлайн-освіти: студенти повинні розвивати самомотивацію, тайм-менеджмент, критичне мислення [6].

Отже, кіберсоціалізація – це складний багатовимірний процес, який вимагає уважного ставлення як з боку студентів, так і з боку викладачів-психологів. Її успішне розуміння й адаптація – запорука психологічного благополуччя в цифрову епоху. Для студентів-психологів це створює умови для всебічного розвитку: від академічних знань до практичних навичок. Однак варто пам'ятати і про виклики, які ставить перед нами кіберсоціалізація, й бути готовими до їхнього подолання.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д., Воловик О. Є. *Психологія особистості в інформаційному суспільстві*. Київ: Либідь, 2020. 216 с.
2. Бежевець А. М. Деякі аспекти кіберсоціалізації особистості. *Інформація і право*. № 1(13). 2015. С. 140-144.
3. Кравченко О. І., Яковенко О. Ю. Використання цифрових технологій у підготовці фахівців-психологів. *Освітній дискурс*. 2022. № 1(37). С. 88–94.
4. Митюк О. М. Цифрова культура майбутнього психолога: виклики та перспективи. *Вісник психології та педагогіки*. 2020. № 27. С. 60–66.
5. Савченко О. Я. Психологічні засади розвитку цифрової компетентності студентів. *Науковий вісник МОН України*. 2021. № 3. С. 45–52.
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2021–2031 роки [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua>.

Ключові слова: кіберсоціалізація, майбутні психологи, цифрова ідентичність, емоційна компетентність, цифрова етика, професійне становлення.

Key words: cybersocialization, future psychologists, digital identity, emotional competence, digital ethics, professional development.